

مشاهدات میدانی از بیمارستان‌ها نشان می‌دهد بیماران مبتلا به کرونا که در روزهای اخیر بستری شده‌اند علائم سابق را ندارند و نشانه‌های جدیدی دارند

رونمایی از نسخه دوم کرونا؟

غول کرونا همچنان شکست‌ناپذیر نشان می‌دهد. تعداد مبتلایان به این ویروس در جهان سیر صعودی خود را حفظ کرده‌اند و هر روز، هر ساعت و حتی لحظه‌به‌لحظه به آمار افراد مبتلا شده و جان‌باخته بر اثر کرونا افزوده می‌شود. بیش از دو میلیون و ۵۰۰ هزار نفر مبتلا و نزدیک ۱۸۰ هزار نفر جان‌باخته و البته حدود ۷۰۰ هزار نفر بهبود یافته؛ آخرین اطلاعاتی است که پیرامون شیوع این ویروس در جهان منتشر شده است. چندماه پیش که تصاویر و فیلم‌های شهر ووهان در چین را تماشا می‌کردیم؛ خیابان‌های خالی و مردمی که همگی ماسک بر صورت داشتند و از شیوع این ویروس در شهر وحشت‌زده بودند، چندان تصور نمی‌کردیم که بیش از ۲۰۰ کشور دنیا مبتلا به چنین وضعی شوند. از شرقی‌ترین نقطه کره زمین تا غربی‌ترین نقطه آن، همه درگیر مبارزه با ویروس شدند که همچنان دانشمندان مختلف از آن به‌عنوان ویروس ناشناخته یاد می‌کنند و هنوز نه دارویی و نه واکسنی برای آن تولید نشده است و همه عاجز از مواجهه با این هیولای کشنده‌اند. سوی اقداماتی که کشورهای مختلف و کارشناسان مسئولان برای هم‌زیستی با کرونا و عبور از شرایط موجود پیشنهاد کرده و آن را به کار بسته‌اند، یکی از اصلی‌ترین موضوعات اخباری است که حول تغییرات مکرر این ویروس منتشر می‌شود. البته این مساله خود به دو بخش تقسیم می‌شود؛ یکی تغییرات در خود ویروس و دیگری تغییرات در نوع مواجهه با آن. مثلا در دومی یعنی تغییرات در نوع مواجهه و مبارزه با شیوع کرونا از ابتدا توصیه‌های گوناگونی می‌شد، به‌طور مثال اینکه میزان کشندگی این ویروس چندین برابر کمتر از آنفلوآنزا است، کمی بعد مشخص شد که دقیقا برعکس و کشندگی آن چندین برابر بیشتر از آنفلوآنزا است. یا گفته می‌شد این ویروس در هوا نمی‌ماند و احتیاجی نیست افرادی که مبتلا نیستند، از ماسک استفاده کنند، اما حالا ماسک زدن برای همه تجویز می‌شود و بسیاری دیگر از این اظهارات متناقض که علت آن در همان گزاره ناشناخته بودن ویروس جدید کرونا خلاصه می‌شود. اما در ارتباط با تغییرات خود ویروس و علائم افرادی که به آن مبتلا می‌شوند هم گمانه‌های مختلفی زده می‌شود، در همان روزهای ابتدایی شیوع کرونا در ایران بسیاری گفتند کرونایی که در ایران شایع شده است، با نمونه چینی آن تفاوت‌هایی دارد، این فرضیه بعدها و بعد از گسترش همه‌گیری کرونا در سایر کشورها نیز مطرح شد، اما هیچ‌وقت به قطعیت و یقین اعلام نشد که واقعا چنین چیزی صحت دارد یا خیر. یا برخی دانشمندان گفتند که ما با سه نوع ویروس کرونا مواجهیم و... این نظر هم همچنان در حاله‌ای از ابهام قرار دارد که مختصات و مشخصات این ویروس چیست و آیا بالاخره به شناخت درستی نسبت به این ویروس رسیده‌ایم یا خیر؟ در ماجرای تغییر علائم کرونا در افراد مختلف هم که این روزها اخبار در رابطه با آن حساسی شایع و داغ شده است، همچون سایر موضوعات ناقلاتی دارد که البته این هم هنوز به قطعیت نرسیده و در حد مصادیقی است که در برخی مراکز درمانی رویت شده است. از ابتدای شیوع کرونا خصوصا در ایران، سردرد، سرفه‌های خشک، بدن درد و ناتوانی، تب بالا، تنگی نفس و... به‌عنوان علائم اصلی عنوان شدند، اما رفته‌رفته، از دست رفتن حس بویایی و چشایی، سردرد، علائم گوارشی، راش پوستی و... نیز به آن اضافه شد تا دامنه اثرگذاری و شیوع کرونا گسترده‌تر از قبل به‌نظر برسد و خیلی از افرادی که علائم قبلی را نداشتند و گمان می‌کردند از کرونایی شدن مصون مانده‌اند، با علائم جدید مبتلا شده باشند.

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

تغییر علائم کرونا؛ مساله‌ای که باید جدی بگیریم

برای بهتر روشن شدن موضوع، باید دو مساله را بازخوانی کنیم؛ یکی نگرانی مردم از وضعیت شیوع کرونا در کشور، تغییرات این ویروس و اثرگذاری آن بر سلامت آنها و دوم اخبار و گمانه‌زنی‌هایی که این روزها در رسانه‌ها در ارتباط با تغییرات علائم این ویروس، ماجرای ورود به پیک‌های جدید شیوع کرونا و... وجود دارد. به‌رحال بعد از مراقبت و رعایت توصیه‌های بهداشتی و شرایط خاص موجود، آگاهی نسبت به وضعیت و علائم این ویروس یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌هایی است که افراد باید نسبت به آن آگاهی داشته باشند و در صورت بروز آن علائم به پزشک مراجعه کنند، اما حالا گویا این مولفه هم دچار تغییر و تزلزل شده است و با هیچ حربه‌ای نمی‌توان به قطعیت گفت فردی به کرونا مبتلا شده یا نه. اولین گمانه‌ها نسبت به تغییر علائم ابتلا به کرونا در اخباری بود که از قم منتشر شد. محمدرضا قدیر، رئیس دانشگاه علوم پزشکی قم اواسط فروردین ماه و در گفت‌وگویی با اشاره به تغییر در علائم مبتلایان جدید کرونا در این استان خاطرنشان کرد: «حقیقت غیرقابل انکار، بی‌رحمی ویروس کرونا بوده و علائم بالینی این بیماری تغییراتی داشته که مردم باید نسبت به آن هشیار باشند. مشکلات گوارشی، سردرد، بدن درد و کف درد از علائمی است که در این مدت از وضعیت مبتلایان ثبت شده و بسیاری از بیماران دیگر با علائم تب و سرفه مراجعه نمی‌کنند. بعد از این اظهارات اخبار دیگری نیز از سایر استان‌ها و مثلا تهران منتشر شد که مراجعان جدید و مشکوک به ابتلا علائم قبلی را که گفته شده بود، ندارند و با علائم دیگری به پزشک مراجعه می‌کنند. سردرد، گوش درد، راش پوستی، مشکلات گوارشی و علائمی از این دست معادلات در ارتباط با تشخیص ابتلا به کرونا در افراد را با چالش جدی مواجه کرد. با فاطمه دهدشتی یکی از پزشکان حاضر در بیمارستانی در استان قم گفت‌وگو کردیم تا از صحت و سقم این ادعاها و شرایط و علائم جدید مبتلایان به کرونا مطلع شویم. او در این باره به «فرهیختگان» گفت: «متاسفانه بسیاری از موارد جدید که برای تست و تشخیص بیماری به مراکز درمانی استان مراجعه می‌کنند، هیچ کدام از علائم قبلی را ندارند و حتی خیلی از آنها هیچ علائمی ندارند. فردی به‌هر دلیل مراجعه می‌کند و بعد از سی‌تی‌اسکن، مشخص می‌شود که مبتلاست و خودش هم اطلاعی ندارد. تعداد زیادی از مبتلایان دچار مشکلات گوارشی، گوش درد و علائمی از این دست هستند که هیچ کدام از آنها علائم اولیه که برای کرونا عنوان شده بود، نیست. ما خودمان هم نمی‌دانیم الان دقیقا چه کسانی مبتلا هستند و چه کسانی نیستند، برای همین هرکسی با هر علائمی مراجعه می‌کند، پزشک او را برای گرفتن عکس سی‌تی‌اسکن ارجاع می‌دهد. واقعا ویروس ناشناخته‌ای است و مشخص نیست تا به حال چه کسانی مبتلا شده و چه کسانی مصون مانده‌اند.»

گرمای هوا و حذف کرونا؛ امیدی که ناامید شد؟

دومین گزاره‌ای که حساسی ذهن مردم و مسئولان را به‌خود مشغول کرده، زمان باربربستن این ویروس از حیات انسانی است. همه با ولع خاصی به دنبال این هستند تا بفهمند بالاخره تا کی باید با این ویروس کشنده زندگی کنند. تا کی مجبورند اثرات جبران‌ناپذیر این ویروس بر تمام وجوه زندگی‌شان را تحمل کنند و در برابر آن کاری از پیش نبرند. از همان ابتدای شیوع کرونا و شناسایی خانواده این ویروس تا همین امروز اخبار و گمانه‌های مختلفی مبنی بر احتمالات به‌ت‌خاطر رسیدن ماجرای شیوع آن و تولید دارو یا واکسن برای مقابله با آن تولید و منتشر شده است، اما قطعی‌ترین مساله تا حالا همان است که در ابتدای گزارش نوشتیم؛ این ویروس همچنان ناشناخته است، درمان قطعی و واکسنی برای آن تولید نشده و فعلا محکوم به هم‌زیستی با آن هستیم! با وجود این، یکی از اصلی‌ترین گمانه‌هایی که از ابتدای شیوع کرونا وجود داشت و البته رفته‌رفته کم‌رنگ‌تر شد، احتمال از بین رفتن این ویروس در هوای گرم بوده است؛ این احتمال که از بررسی نوع و خانواده‌ای که این ویروس به آن تعلق دارد و اصطلاحا به آنها ویروس‌های سرما دوست گفته می‌شود، طرح شد، رفته‌رفته و بعد از انجام تحقیقات تکمیلی و دوام آوردن کرونا در دمای ۶۰ تا ۷۰ درجه کم‌رنگ و کم‌رنگ‌تر شد، اما هنوز از بین نرفته است و عده‌ای امیدوارند کرونا هم همچون سایر ویروس‌های هم‌خانواده‌اش در روزهای گرم پیش‌رو از بین برود. اخبار و اطلاعات در این باره بسیار است، اما در یکی از آخرین تحقیقات صورت گرفته توسط یک تیم فرانسوی مشخص شده که کرونا در دمای بالای ۱۴۰ درجه فارنهایت (۶۰ درجه سانتیگراد) برای مدت‌زمان نسبتا طولانی مقاومت کرده و زنده می‌ماند و این حتما خبر خوبی برای آنهايي که منتظر رفع کرونا در هوای گرم بودند، نیست. باز هم اما باید این نکته را تکرار کنیم که هنوز هیچ چیزی رنگ قطعیت به‌خود نگرفته و آن قدر تغییرات این ویروس زیاد بوده که نمی‌شود در ارتباط با حیات و مرگ آن یا مدت‌زمان حضورش بین ما انسان‌ها با اطمینان سخن گفت. پس فعلا و همچنان رعایت همان توصیه‌هایی که پیش از این بود و گفته شده بود، مقدم بر هر فکر و فعل دیگری است.

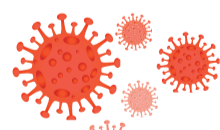
با ویروسی روبه‌رو هستیم که وجه رفتاری اش متغیر است

در ارتباط با آنچه گفته شد، از تغییر علائم کرونا تا مدت‌زمان حضور این ویروس و آدم‌کشی‌هایش و حتی تاثیر گرمای هوا بر مدت‌زمان حیات این ویروس با برخی کارشناسان و مسئولان گفت‌وگو کردیم. حسین عرفانی، رئیس اداره ژنوموز وزارت بهداشت در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در ارتباط با این بیماری و با تاکید بر اصل ناشناخته بودن این ویروس و نوظهور خاطر نشان کرد: «ویروس کرونا یک ویروس نوپدید است و هنوز هم در محافل پزشکی خیلی از ابعاد رفتاری ویروس کاملا شناخته‌شده نیست. روزبه‌روز با توجه به تجارب جهانی و ملی و آخرین اطلاعاتی که تحقیقات نشان می‌دهد، آگاهی‌ها تغییر می‌کند و اطلاعات نسبت به این ویروس افزایش می‌یابد، ولی همواره براساس اطلاعات ریگویی این است که کووید-۱۹ روی گیرنده‌های خاص خود جذب می‌شود که این گیرنده‌ها هم در سیستم تنفسی، هم در سیستم گوارشی و هم در سیستم کلیوی وجود دارند. در نتیجه عوارض ناشی از این بیماری با توجه به مرحله بیماری، شدت و ضعف بیماری و... تغییر می‌کند. ممکن است برخی افراد که به این ویروس مبتلا می‌شوند، دچار مشکل تنفسی شوند، برخی دچار مشکل کلیوی، برخی هم دچار مشکل گوارشی، اما سواي اینها ممکن است علائم دیگری هم شامل حال افراد مبتلا شود. این گمانه که ویروس جدیدی از کرونا ایجاد شده باشد و ما با ویروس‌های جدید دیگری روبه‌رو باشیم خیر، این ویروس تا به امروز بر اساس مطالعات همان یک ویروسی است که از ابتدا گفته شده بود. باید گفت ما با ویروسی روبه‌رو هستیم که وجه رفتاری اش، متفاوت و متغیر است. در یک بیمار ممکن است وجه رفتاری کرونا به‌صورت تظاهرات تنفسی خودش را نشان بدهد و در بیمار دیگر به‌صورت تظاهرات کلیوی، گوارشی و در برخی هم ترکیبی از این علائم است.»

نمی‌توانیم روی گرما برای نابودی مستقیم ویروس حساب کنیم

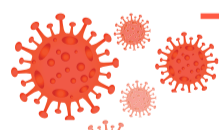
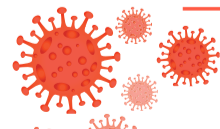
آب‌وهوای گرم در حیات این ویروس اثرگذار باشد یا نه، باید بگویم گرمای هوا به احتمال خیلی زیاد تاثیری روی از بین رفتن خود ویروس به‌صورت مستقیم ندارد. اگر دقت کنید متوجه می‌شوید که هر وقت تجمعاتی مانند حج پیش می‌آید، خیلی از زائران می‌گویند سرماخوردگی را مثلا از زائران کشورهای دیگر گرفتیم، چرا؟ چون در این ایام تجمعات زیاد است. هر جا تجمعات زیاد باشد، احتمال عفونت‌های تنفسی هم زیاد است. فصل تابستان و فصل گرما شاید از این جهت کمک‌کننده باشد که کمی علائم تغییر کنند و بر شدت و ضعف ویروس تاثیرگذار باشد. پس می‌توان گفت فصل تابستان از این جهت که مثلا تهویه‌ها اماکن بهتر و بیشتر است، کمک‌کننده‌تر خواهد بود و فصل زمستان که به‌خاطر سردی هوا چندان در فضاهای بسته تهویه صورت نمی‌گیرد، که احتمالا می‌تواند در این ماجرا دخیل باشد، همین مساله است. تاجایی که من اطلاع دارم، این ویروس زیر دمای ۶۵-۷۰ درجه از بین نمی‌رود و اگر قرار باشد چنین گرمایی ایجاد شود، قبل از اینکه ویروس از بین برود، انسان می‌میرد. پس ما نمی‌توانیم به‌صورت مستقیم روی گرما حساب باز کنیم که ویروس را نابود کند.»

علی دبلاغ، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی هم در ادامه با «فرهیختگان» به گفت‌وگو پرداخت و در ادامه روند بررسی وضعیت شیوع کرونا در کشور و تغییراتی که در علائم ابتلا به این ویروس ایجاد شده است، گفت: «از روزهای نخست شیوع کرونا مشکلات تنفسی یکی از مسائل و علائمی بود که برای ابتلا به این ویروس مطرح شد،

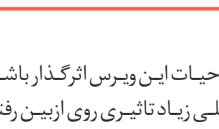
گرمای هوا ممکن است روی کرونا اثر بگذارد

این مقام مسئول در وزارت بهداشت در ادامه به مساله اثرگذاری گرمای هوا در از بین رفتن کرونا هم اشاره کرد و گفت: «ویروس کووید-۱۹ جزء خانواده کرونا ویروس هاست و این خانواده هم جزء ویروس‌های خانواده بزرگ سرماخوردگی به‌شمار می‌رود. این ویروس‌ها، ویروس‌های سرما دوست هستند، مقاومت محیطی و ماندگاری محیطی آنها با افزایش درجه حرارت کاهش پیدا می‌کند، ویروس کووید-۱۹ هم با در نظر گرفتن اصل ناشناختگی و نوپدید بودن آن، به‌نظر می‌رسد از این قاعده رفتاری سایر ویروس‌های هم‌خانواده‌اش تبعیت کند و افزایش دمای محیط در بحث کاهش مقاومت محیطی آن تاثیر داشته باشد.»

گرمای هوا ممکن است روی کرونا اثر بگذارد

این مقام مسئول در وزارت بهداشت در ادامه به مساله اثرگذاری گرمای هوا در از بین رفتن کرونا هم اشاره کرد و گفت: «ویروس کووید-۱۹ جزء خانواده کرونا ویروس هاست و این خانواده هم جزء ویروس‌های خانواده بزرگ سرماخوردگی به‌شمار می‌رود. این ویروس‌ها، ویروس‌های سرما دوست هستند، مقاومت محیطی و ماندگاری محیطی آنها با افزایش درجه حرارت کاهش پیدا می‌کند، ویروس کووید-۱۹ هم با در نظر گرفتن اصل ناشناختگی و نوپدید بودن آن، به‌نظر می‌رسد از این قاعده رفتاری سایر ویروس‌های هم‌خانواده‌اش تبعیت کند و افزایش دمای محیط در بحث کاهش مقاومت محیطی آن تاثیر داشته باشد.»

با ویروسی روبه‌رو هستیم که وجه رفتاری اش متغیر است

در ارتباط با آنچه گفته شد، از تغییر علائم کرونا تا مدت‌زمان حضور این ویروس و آدم‌کشی‌هایش و حتی تاثیر گرمای هوا بر مدت‌زمان حیات این ویروس با برخی کارشناسان و مسئولان گفت‌وگو کردیم. حسین عرفانی، رئیس اداره ژنوموز وزارت بهداشت در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در ارتباط با این بیماری و با تاکید بر اصل ناشناخته بودن این ویروس و نوظهور خاطر نشان کرد: «ویروس کرونا یک ویروس نوپدید است و هنوز هم در محافل پزشکی خیلی از ابعاد رفتاری ویروس کاملا شناخته‌شده نیست. روزبه‌روز با توجه به تجارب جهانی و ملی و آخرین اطلاعاتی که تحقیقات نشان می‌دهد، آگاهی‌ها تغییر می‌کند و اطلاعات نسبت به این ویروس افزایش می‌یابد، ولی همواره براساس اطلاعات ریگویی این است که کووید-۱۹ روی گیرنده‌های خاص خود جذب می‌شود که این گیرنده‌ها هم در سیستم تنفسی، هم در سیستم گوارشی و هم در سیستم کلیوی وجود دارند. در نتیجه عوارض ناشی از این بیماری با توجه به مرحله بیماری، شدت و ضعف بیماری و... تغییر می‌کند. ممکن است برخی افراد که به این ویروس مبتلا می‌شوند، دچار مشکل تنفسی شوند، برخی دچار مشکل کلیوی، برخی هم دچار مشکل گوارشی، اما سواي اینها ممکن است علائم دیگری هم شامل حال افراد مبتلا شود. این گمانه که ویروس جدیدی از کرونا ایجاد شده باشد و ما با ویروس‌های جدید دیگری روبه‌رو باشیم خیر، این ویروس تا به امروز بر اساس مطالعات همان یک ویروسی است که از ابتدا گفته شده بود. باید گفت ما با ویروسی روبه‌رو هستیم که وجه رفتاری اش، متفاوت و متغیر است. در یک بیمار ممکن است وجه رفتاری کرونا به‌صورت تظاهرات تنفسی خودش را نشان بدهد و در بیمار دیگر به‌صورت تظاهرات کلیوی، گوارشی و در برخی هم ترکیبی از این علائم است.»

